

Sentralt næringsutvalg (SNU):

Arbeid, utfordringer og prioriteringer fremover

✍ JON ARNE GANGVIK-ØSTGÅRD, LEDER AV SNU

Sentralt næringsutvalg (SNU) er NTFs rådgivende organ i spørsmål som berører privat tannhelsetjeneste. Utvalget fungerer som høringsinstans for NTF i saker som påvirker rammevilkårene for privatpraktiserende tannleger. SNU analyserer utviklingstrekk, løfter problemstillinger og gir råd til NTFs hovedstyre, men fatter ikke selv egne tiltak. Utvalgets rolle er å bidra til at spørsmål som berører privat sektor blir grundig belyst før beslutninger tas.

Som nyvalgt leder av SNU er det også et mål å synliggjøre arbeidet utvalget gjør overfor privat sektor. Det er også et mål å ta en mer aktiv rolle i arbeidet fremover. SNU skal fortsatt være en høringsinstans for hovedstyret, men ambisjonen er å bidra mer aktivt ved å identifisere utviklingstrekk og løfte aktuelle saker inn til hovedstyret, ikke bare avvente konkrete bestillinger. Mange av utfordringene i privat sektor utvikler seg gradvis over tid, og det er viktig at disse blir fanget opp tidlig.

Usikkerheten rundt en mulig tannhelsereform er i dag en av de mest sentrale problemstillingene for privat tannhelsetjeneste. De politiske signalene peker mot økt offentlig finansiering av tannbehandling, men hvordan en slik reform eventuelt vil bli utformet er fortsatt uklart. For privat sektor skaper dette både bekymring og forventning. SNU følger utviklingen og vil prøve å ta stilling til hvilke konsekvenser ulike modeller kan få for tannleger, klinikker og pasienter.

En sentral problemstilling er hvordan en eventuell reform organiseres. SNU mener det er avgjørende at en reform ligger som en utvidet offentlig finansiering av tannhelsetjenester, ikke bare som en utvidelse av den offentlige tannhelsetjenesten. Privat sektor står allerede for en stor del av behandlingsskapasiteten i Norge, og en modell som bygger videre på denne strukturen vil være nødvendig for å sikre tilgjengelighet og kapasitet. Honorarene i offentlige finansieringsordninger må være bærekraftige. Dersom nivået blir for lavt, vil det kunne undergrave muligheten til å levere behandling med høy kvalitet og opprettholde økonomisk bærekraftige klinikker.

En reform representerer også muligheter. Økt offentlig finansiering kan bidra til bedre tilgang til tannhelsetjenester for flere pasientgrupper og gi større forutsigbarhet i deler av behandlingsmarkedet. Dersom reformen utformes på en måte som inkluderer privat sektor som en sentral leverandør, kan dette styrke både tilgjengelighet og kapasitet i tannhelsetjenesten samlet sett.

Parallelt med de politiske prosessene arbeider SNU med utviklingstrekk i selve bransjen. Flere steder er det sterkt økende konsolidering av klinikker og betydelige kjedestrukturer. Dette påvirker konkurransebildet og hvordan klinikker organiseres. Dette reiser også spørsmål om hvordan nye generasjoner tannleger skal få reelle muligheter til å etablere og eie egne praksiser. SNU ser derfor på modeller og struk-

turer som kan bidra til at eierskap fortsatt er en realistisk vei for tannleger som ønsker det.

I denne sammenhengen er det også viktig å løfte frem de positive sidene ved å drive egen virksomhet for nye generasjoner tannlege, og ikke la et ensidig negativt bilde dominere. Egen praksis gir mulighet til faglig selvstendighet, utvikling av klinikkmiljøer og direkte påvirkning av hvordan behandlingstilbudet organiseres. Det er også viktig å anerkjenne at ikke alle tannleger ønsker å eie egen klinikk. Mange ønsker å arbeide i privat sektor uten eierskap, for eksempel som kontraktører. SNU arbeider derfor med spørsmål knyttet til gode og balanserte rammevilkår for slike tilknytningsformer, slik at både praksiseiere og tannleger som arbeider i klinikkene kan ha forutsigbare og rettferdige avtaler.

Avtaleverk og samarbeidsformer i privat praksis er derfor et viktig område. Gjennom arbeidet med NTFs mønsteravtaler bidrar SNU med innspill til hvordan avtaler mellom praksiseiere og tannleger kan utvikles videre i takt med endringer i bransjen. Klare og balanserte avtaler er en forutsetning for gode samarbeidsforhold og stabile klinikkmiljøer.

Digitalisering og teknologisk utvikling er et annet område hvor utviklingen går raskt. Journalsystemer, integrasjoner mot nasjonale e-helseløsninger og nye verktøy basert på kunstig intelligens gir både muligheter og utfordringer. Som helsepersonell og eiere av klinikker har vi ansvar for personvern og håndtering av helseopplysninger. Leverandørene leverer spennende tjenester og muligheter, men enkelte avtaler er utformet slik at praksisen ofte sitter med ansvaret dersom noe ikke er i henhold til loven. Det økonomiske kravet kan bli betydelig ved feil i håndtering av helseopplysninger, personvern og GDPR. SNU mener at myndighetene må sørge

for at leverandørene er ansvarlige for at tjenestene de leverer er i henhold til loven. Området er så komplekst at den enkelte klinikk vanskelig vil ha ressurser til å ettergå alle lovkrav.

Økte priser på materialer, utstyr, digitale systemer og nye regulatoriske krav påvirker økonomien i privat praksis. Pasientene forventer høy kvalitet og tilgjengelighet. Dette gjør det viktig å synliggjøre hvilke rammebetingelser som er nødvendige for at privat tannhelsetjeneste fortsatt skal kunne drives på en bærekraftig måte og ikke bli underfinansiert i en fremtidig tannhelsereform.

Dialogen med privat sektor i lokalforeningene er en viktig del av SNUs arbeid. Det er også avgjørende at innspill kommer fra tannleger rundt i landet. Lokale eller individuelle problemstillinger håndteres ofte best i dialog med NTFs sekretariat, mens generelle utfordringer og bekymringer som berører mange i privat praksis er viktige å løfte inn i SNUs arbeid. Slike innspill gir et bedre grunnlag for å identifisere utviklingstrekk og bringe relevante saker videre til hovedstyret.

Privat tannhelsetjeneste har gjennom mange år vist stor evne til å utvikle seg i takt med nye krav og forventninger. Teknologiske fremskritt, sterke fagmiljøer og høy grad av faglig selvstendighet gir et godt grunnlag for videre utvikling.

Jeg oppfordrer derfor alle private tannleger til å løfte blikket litt opp fra munnhulen og engasjere seg i lokalforeningene og sentralt. Privat sektor må være tydelig til stede i utviklingen av fremtidens tannhelsetjeneste. Det ansvaret kan ikke overlates til andre.

Vurderingene og innspillene som SNU her løfter frem er godt forankret og støttes av et samlet hovedstyre i NTF.